

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní**

Metody oceňování aktiv a pasiv v účetnictví

Lenka Rošková

**Bakalářská práce
2011**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka ROŠKOVÁ**
Osobní číslo: **E07606**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management podniku - Management malých a středních podniků**
Název tématu: **Metody oceňování aktiv a pasiv v účetnictví**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Základní osnova:

1. Úvod, cíle práce
2. Prvotní ocenění aktiv a pasiv
3. Oceňování jednotlivých složek aktiv a pasiv v českém účetnictví
4. Praktická část: Porovnání oceňovacích metod podnikatelských subjektů a neziskových organizací
5. Daňový dopad účtování podnikatelských subjektů a neziskových organizací
6. Závěry a doporučení

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

1. BŘEZINOVÁ H., MUNZAR V. Účetnictví I. Praha : Institut svazu účetních, a.s., 2006. 494 s. ISBN 80-86716-29-5.
2. DĚRGL M. Komponentní odpisování. Účetnictví v praxi 4/2010. Praha : Wolters Kluwer ČR a.s. 2010. 40 d. ISSN 1211-7307.
3. FASB je připravena poskytnout firmám volnost při oceňování aktiv [online]. 2. 4. 2009. ATLANTIK finanční trhy, a.s., 2009. [cit. 2009-04-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlantik.cz/sk/zpravodajstvi/zprava/13486-fasb-je-pripravena-poskytnout-firmam-volnost-pri-ocenovani-aktiv.html>>
4. FIREŠ B., ZELENKA V. Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví. 2. rozšíř. vyd. Praha : Management Press, 1997. 175 s. ISBN 80-85943-24-7.
5. FIŠEROVÁ, E. a KOLEKTIV. Abeceda účetnictví pro podnikatele. Praha : Nakladatelství ANAG, 2009. 455 s. ISBN 978-80-7263-522-1.
6. KOVANICOVÁ D. Abeceda účetních znalostí pro každého. 18. vyd. Praha : Polygon, 2008. 440 s. ISBN 978-80-7263-450-7.
7. MAŘÍK, M. a kol. Metody oceňování podniku: proces ocenění, základní metody a postupy. 2.vyd. Praha : Ekopress, 2007. 492 s. ISBN 978-80-86929-32-3
8. VALOUCH, P. Účetní a daňové odpisy 2009. 1. vyd. Praha : Grada, 2009. 136 s. ISBN 978-80-247-2825-4.
9. VALOUCH P., SEDLÁČEK, J. Účetnictví a daně. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2006. 155 s. ISBN 80-210-3926-4.

Vedoucí bakalářské práce: PaedDr. Alexandr Šenec
Ústav ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: 14. září 2010
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2011

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 15. září 2010

Prohlášení autora

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích 11.4.2011

Lenka Rošková

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucím práce panu PaedDr. Alexandru Šencovi, za metodickou pomoc a cenné rady při zpracování zadané bakalářské práce.

ANOTACE

Bakalářská práce „Metody oceňování aktiv a pasiv v účetnictví“ je rozdělena do čtyř částí. První pojednává o koncepčním rámci oceňování, definuje jednotlivé oceňovací základny a specifikuje platnou legislativu, upravující toto téma. Druhá část práce je zaměřena na charakteristiku jednotlivých položek aktiv a pasiv a jejich oceňování. Třetí část se zabývá porovnáním metod oceňování majetku a závazků podnikatelských subjektů a neziskových organizací. V závěru se práce věnuje rozdílům zdaňování příjmů z hlavní činnosti podnikatelských subjektů a neziskových poplatníků dle platné legislativy.

KLÍČOVÁ SLOVA

Metody oceňování, podnikatelé, neziskové organizace, aktiva a pasiva

TITLE

Estimate methods of assets and debts in accounting

ANNOTATION

The Bachelor Thesis "Estimate methods of assets and debts in accounting" is divided into four parts. The first part deals with a conceptual valuation framework. The particular valuation platforms are defined and the legislation governing this issue is specified in the first part. The second part of the work focuses on the particular assets and debts characteristics and their valuation. The third part deals with comparison of various assets and liabilities valuation methods used by entrepreneurial entities and non-profit organizations. The final part of the Thesis deals with the differences in income tax imposed on the main activities of the entrepreneurial entities and non-profit tax-payers pursuant to applicable legislation.

KEYWORDS

valuation methods, entrepreneurial entities, non profit organizations, assent and liabilities

OBSAH

1. Úvod a cíl práce	
2. Prvotní ocenění aktiv a pasiv	10
2.1. Koncepční rámec	10
2.2. Prvotní ocenění aktiv a pasiv	11
2.3. Právní úprava oceňování aktiv a pasiv	13
2.4. Oceňovací základny	14
3. Oceňování jednotlivých položek aktiv a pasiv v českém účetnictví	15
3.1. Oceňování jednotlivých položek aktiv	16
3.1.1. Oceňování dlouhodobého majetku při nabytí	17
3.1.2. Ocenění k rozvahovému dni	20
3.1.3. Opravné položky k dlouhodobému majetku	22
3.1.4. Odpisy dlouhodobého majetku	23
3.2. Oběžná (krátkodobá) aktiva	25
3.2.1. Zásoby	25
3.2.2. Pohledávky	27
3.2.3. Krátkodobý finanční majetek	30
3.3. Oceňování jednotlivých položek pasiv	31
3.3.1. Jednotlivé položky pasiv	31
3.3.2. Ocenění závazků	31
3.4. Oceňování pohledávek a závazků v cizích měnách a kurzové rozdíly	32
4. Praktická část – porovnávání oceňovacích metod podnikatelských subjektů a neziskových organizací	34
5. Daňový dopad účtování podnikatelských subjektů a neziskových organizací ...	49
6. Závěry a doporučení	50
Použitá literatura	53
Seznam zkratk	55
Seznam tabulek	55
Seznam příkladů	56
Seznam schémat	56
Seznam grafů	56

1. Úvod a cíl práce

Pro každého podnikatele, obchodní společnost, je hlavním cílem provozování své činnosti dosahování zisku. Při zahájení svého podnikání se stává účetní jednotkou. Při správném vedení účetnictví může podnikatel získat dostatek pravdivých informací o tom, jak je ekonomicky zdatný. Veškeré informace, obsažené v účetních výkazech slouží pro potřeby vedení společnosti, manažerů, ale i pro externí uživatele, kterými mohou být zákazníci, banky případně úřady státní správy. Správné oceňování aktiv a pasiv je jedním ze základních předpokladů věrného a pravdivého zobrazení skutečnosti.

Ovšem kromě podnikatelských subjektů se problematika oceňování týká i neziskových organizací, které nejsou zřizovány za účelem podnikání a dosažení zisku pro ně není hlavním cílem. Patří mezi ně neziskové organizace, které působí ve veřejném sektoru, zabezpečující převážně realizaci výkonu veřejné správy a nestátní neziskové organizace vykonávající vzájemně nebo veřejně prospěšnou činnost.

Neziskové organizace se od podnikatelských subjektů liší také odlišným způsobem financování svých činností, poskytují výkony za ceny nižší, než jsou náklady na jejich dosažení, rozdílné je i nakládání s majetkem. Zákon o dani z příjmů stanoví pro neziskové organizace zvláštní daňový režim.

Cílem této práce je objasnit metody, jak nejlépe oceňovat jednotlivé položky aktiv a pasiv. Zaměřit se na oceňování jednotlivých složek majetku a závazků podnikatelů. V praktické části práce pak porovnávat metody oceňování položek aktiv a pasiv mezi podnikateli a neziskovými organizacemi aplikované na konkrétních subjektech. Na závěr ukázat, jaký je rozdíl zdaňování příjmů z hlavní činnosti podnikatelských subjektů a neziskových poplatníků dle platné legislativy.

Téma oceňování aktiv a pasiv je velice rozsáhlou a zajímavou částí účetnictví.

Metodika

Z prostudované literatury a z vlastních získaných poznatků a zkušeností je práce zaměřena na jednotlivé základní metody oceňování aktiv a pasiv. Práce vysvětluje, v jakém okamžiku dochází k jejich oceňování.

Práce je rozdělena do čtyř metodických částí.

První část se zabývá prvotním oceňováním majetků a závazků a jeho propojení s právní úpravou oceňování. V této části popisuje koncepční rámec a vysvětluje okamžiky důležité pro oceňování majetků a závazků.

Druhá část rozděluje aktiva a pasiva do jednotlivých skupin, podrobně se zabývá technikami oceňování jednotlivých složek majetku a závazků, jak v průběhu účetního období, tak i ke konci rozvahového dne.

Ve třetí části se zabývá praktickým porovnáním oceňování majetku a závazků mezi podnikateli a neziskovými organizacemi. Pro názornost jsou zde použity konkrétní příklady účtování pro oba typy subjektů.

Zajímavá je i tematika rozdílného zdaňování příjmů. Jaký má vliv na výsledek hospodaření zvláštní daňový režim při stanovení základu daně z příjmů u neziskových subjektů proti podnikatelům, popisuje čtvrtá část práce.

Při účtování jednotlivých příkladů jsou použity účty z účtové osnovy pro podnikatele a účtové osnovy pro neziskové organizace.

Součástí příloh je seznam použitých zkratk, tabulek, příkladů, schémat i grafů.

2. Prvotní ocenění aktiv a pasiv

2.1. Konceptní rámec

„Celkově lze současnou situaci v oceňování charakterizovat tak, že neexistuje ucelená teorie oceňování, která by účetní praxi poskytovala pokud možno jednoznačné vodítko pro řešení konkrétních oceňovacích problémů.“¹

Z dostupné literatury toto prohlášení Doležala a kol., potvrzuje i Březinová, Munzar a ve své literatuře doslova uvádějí:

„Konceptní rámec finančního účetnictví není v tomto okamžiku v České republice dotvořen a výslovně napsán, avšak platné účetnictví váže na dosavadní právní úpravu a konverguje k mezinárodním pravidlům. Vytváří se tak poněkud nestabilní situace, která vyvolává změny metod mezi účetními obdobími ve vazbě na časté aktualizace právních předpisů.“²

Veškeré položky zaznamenané v účetnictví jsou vyjádřeny v peněžních jednotkách.

Tomuto vyjádření říkáme oceňování. Kvalita účetních informací závisí na použitém způsobu jejich ocenění, který má vliv na výši vykazovaných aktiv a pasiv, nákladů a výnosů. Proto v současné době, kdy se mění tržní ceny v čase i prostoru a kdy dochází ke změnám kupní síly peněžní jednotky je oceňování velice obtížné.

Konceptní rámec obsahuje obecné zásady správného zpracování účetnictví a sestavování účetní závěrky, které při nedodržení těchto zásad mohou významně ovlivnit vypovídací schopnost účetních výkazů:

- a) princip aktuálnosti - náklady a výnosy vykazujeme v tom období, se kterým věcně a časově souvisí, bez ohledu na to, kdy se uskutečnily nebo uskuteční výdaje a příjmy vyvolané těmito náklady a výnosy,
- b) princip nepřetržité činnosti účetní jednotky - při uplatnění předpokladu nepřetržitého trvání účetní jednotky se na účetní jednotku pohlíží jako na subjekt, který bude i v budoucnosti pokračovat ve své činnosti,

¹ DOLEŽAL, J a kol. *Finanční účetnictví*. Praha : GRADA, 2004. s 301. 80-85623-10-2, s. 117

² BŘEZINOVÁ, H., MUNZAR, V. *Účetnictví I*. Praha : Institut svazu účetních, a. s., 2006. 494 s. ISBN 80-86716-29-5, s.147

- c) zásada stálosti metod uplatněných při vedení účetnictví §7 odst. 4 ZoÚ,
- d) zásada opatrnosti - §25 a §26 ZoÚ,
- e) zásada kompenzace - §7 odst. 6 ZoÚ
- f) zásada věrného a poctivého zobrazení předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky.
„naplnění této zásady je náročné a skýtá i určité možnosti variability při jejím naplňování jednotlivými účetními jednotkami“³

Pro aplikaci účetních zásad využíváme přímo vymezené kvalitativní charakteristiky účetních informací (srozumitelnost, relevance, spolehlivost a srovnatelnost).

Účelem koncepčního rámce je pomáhat uživatelům při sestavování účetní závěrky, auditorům a uživatelům při jejich práci, při posuzování účetní závěrky a při výkladu informací obsažených ve finančních výkazech.

Úlohou koncepčního rámce je rozeznávat, k jakému časovému okamžiku se ocenění provádí, a zda jde o nabytí aktiv/pasiv (okamžik uskutečnění účetního případu) nebo o ocenění k rozvahovému dni (viz. kap. 2.2)

2.2. Prvotní ocenění aktiv a pasiv

Většina aktiv a pasiv je v účetnictví vykazována v historických cenách. Nakoupená aktiva, převzaté závazky oceňujeme skutečnými pořizovacími cenami. Aktiva nabytá ve vlastní režii se ocení vlastními náklady. Krátkodobé pohledávky a závazky se ocení jmenovitou hodnotou. Aktiva nabytá darem (tedy bezúplatně) nebo aktiva zjištěná jako přebytek při inventarizaci majetku bývají oceněna reprodukční cenou.

Účetní jednotky jsou povinny oceňovat majetek a závazky způsoby podle ustanovení tohoto Zákona o účetnictví, a to:

³ FIŠEROVÁ, E.. A KOLEKTIV. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2009*. XVIII. Vyd. Praha : Nakladatelství ANAG, 2009. 440 s. ISBN 978-80-7273-522-1. s.32

a) k okamžiku uskutečnění účetního případu

„Uskutečnění účetního případu je den, ve kterém dojde ke splnění dodávky, platbě závazku, inkasu pohledávky, postoupení pohledávky, vkladu pohledávky, poskytnutí či přijetí zálohy, převzetí dluhu, zjištění manka, schodku, přebytku či škody, pohybu majetku uvnitř účetní jednotky a k dalším skutečnostem vyplývajícím ze zákona, vyhlášky, Českých účetních standardů pro podnikatele a ze zvláštních právních předpisů nebo z vnitřních poměrů účetní jednotky, které jsou předmětem účetnictví a které v účetní jednotce nastaly, popřípadě účetní jednotka má k dispozici potřebné doklady tyto skutečnosti dokumentující (například bankovní výpisy, výpisy Střediska cenných papírů). Pro potřeby oceňování pohledávek a závazků vyjádřených v cizí měně ke dni jejich vzniku lze za okamžik uskutečnění účetního případu považovat u dodavatele den vystavení faktury nebo obdobného dokladu, u odběratele den přijetí faktury nebo obdobného dokladu.“⁴

b) ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se účetní závěrka sestavuje

„K datu sestavení účetní závěrky je třeba rozhodnout zejména:

- o vytvoření opravných položek k majetku, odpisů majetku, rezerv*
- o ocenění reálnou hodnotou ...*
- ocenění ekvivalencí u podílů, které představují účast s rozhodujícím nebo podstatným vlivem*
- přepočtení cizí měny na českou pro vyjmenovaný majetek a závazky.“⁵*

V praxi to znamená, že je třeba rozhodnout, jaká rizika, případně ztráty se týkají jednotlivých položek majetku a závazků, tyto zohlednit v účetnictví. U položek majetku a odpisů snížení hodnoty dosáhneme vytvořením opravné položky. Ve chvíli, kdy pomine snížení hodnoty, tuto opravnou položku zrušíme.

⁴ Zdroj: České účetní standardy pro podnikatele č. 001

⁵ CARDOVÁ, Z., Oceňování majetku a závazků. Účetnictví v praxi 5/2010. Praha : Wolters Kluwer ČR a.s. 2010. s. 35. ISSN 1211-7307. s.35

2.3. Právní úprava oceňování aktiv a pasiv

Legislativa České republiky řeší oceňování aktiv a pasiv a jejich závaznost v těchto normách:

- Zákon č.563/1991 Sb. o účetnictví, zejména ve čtvrté části Způsoby oceňování,
- Provděcí vyhláška č.500/2002 Sb., pro účetní jednotky podnikatelů, zejména část čtvrtá- Účetní metody,
- Provděcí vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/ 1991 Sb., o účetnictví, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu.
- Specifické případy řeší zákon č.151/1997 o oceňování majetku,
- České účetní standardy pro podnikatele,
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, upravuje daňové aspekty oceňování,
- Pomůckou pro podnikatele je opatření ministerstva financí č.63/2001, kterým se stanovují postupy účtování pro podnikatele,
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty,
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

2.4. Oceňovací základny

Druhy cen používaných pro oceňování majetku a závazků:

- pořizovací cena – cena, za níž byl majetek pořízen (cena pořízení), včetně nákladů souvisejících s jeho pořízením, mezi tyto náklady patří především dopravné, clo,
- reprodukční pořizovací cena – je cena, za níž by byl majetek pořízen v době, kde se o něm účtuje (u darovaného majetku, zděděného, nalezeného jako inventarizační přebytek),
- vlastní náklady – zahrnují veškeré přímé a nepřímé náklady vynaložené na vytvoření majetku vlastní činností (výrobní režie, správní režie),
- čistá realizační cena – týká se pouze zásob, jde o ocenění ve výši prodejní ceny snížené o náklady spojené s uskutečněním prodeje,
- jmenovitá hodnota – udaná nominální hodnota (cenného papíru, bankovky), která je na nich uvedena v peněžních jednotkách,
- reálná hodnota - tržní hodnota, ocenění kvalifikovaným odhadem, posudkem znalce.

Firma si na počátku účetního období stanoví vnitřním předpisem účetní metody oceňování odepisování majetku, které jsou pro ni závazné a nelze je měnit v daném účetním období, ani mezi účetními obdobími, aby byly informace v účetních výkazech srovnatelné.

3. Oceňování jednotlivých položek aktiv a pasiv v českém účetnictví

Podnikatelské subjekty prokazují stav svého majetku, kapitálu a závazků v rozvaze. Rozvaha je jeden z nejdůležitějších účetních výkazů. Jde o přehledné sestavení majetku podniku (aktiv a zdrojů jeho krytí) k určitému dni. Tomuto dni říkáme – rozvahový den.

Aktiva a pasiva jsou v rozvaze uvedena v peněžním vyjádření.

„Rozvaha (zastarale balance) je jedním ze základních výkazů účetní závěrky. Tento finanční výkaz podává přehled o majetku podniku (aktivech) a zdrojů jeho krytí (pasivech) v peněžním vyjádření k určitému datu (rozvahovému dni) a umožňuje tak posoudit finanční pozici podniku. Rozvaha se proto také někdy nazývá výkazem o finanční pozici.

Na rozdíl od jiných účetních výkazů (například výkazu zisku a ztráty), které zobrazují hodnoty platné za určité období (tokové veličiny), zobrazuje rozvaha hodnoty platné k určitému dni okamžiku (stavové veličiny).

Formálně správně sestavená rozvaha musí splňovat základní bilanční rovnici – tzn. Součet aktiv se musí rovnat součtu pasiv“⁶

AKTIVA = PASIVA

Aktivum je majetek (dlouhodobý, krátkodobý, oběžný), který účetní jednotka vlastní, nebo který získala vlastní činností a využívá jej ke své hospodářské činnosti. Aktivum by mělo zajišťovat budoucí ekonomický prospěch. Prosperující společnost – vytváří zisk.

Pasivum v podniku představuje zdroje krytí majetku. Rozdělujeme je na cizí a vlastní zdroje. Cizí zdroje jsou současné povinnosti účetní jednotky, u nichž předpokládáme odliv prostředků. Vlastní zdroje tvoří vlastní kapitál, jiné vložené zdroje (fondy, dary, HV z minulých let). Mezi pasiva řadíme také rezervy, výdaje příštích období nebo příjmy příštích období.

⁶ Rozvaha. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, [cit. 2010-05-04]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Rozvaha>>

3.1. Oceňování jednotlivých položek aktiv

Stálá aktiva – slouží dlouhodobě, opotřebovávají se postupně

- **Dlouhodobý nehmotný majetek** – zahrnuje takový majetek, jehož cena je stanovena ZDP (vyšší jak 60 000,- Kč), s dobou použitelnosti delší než jeden rok. Mezi DNM patří zřizovací výdaje, nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software, ocenitelná práce, technické zhodnocení DNM (uživatelské právo, ostatní služby), goodwill, nedokončený dlouhodobý majetek, poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek. Mezi dlouhodobý nehmotný majetek řadíme např. znalecké posudky, průzkum trhu, návrhy reklamních akcí, certifikace systému jakosti, software pořízení technologií.
- **Dlouhodobý hmotný majetek** – základními charakteristickými rysy DHM je jeho fyzická podstata, dlouhodobost používání (více jak 1 rok) a pořizovací cena vyšší než 40 000,- Kč. Do této skupiny patří: pozemky, stavby – podle stavebního zákona, důlní díla, vodní díla, otvírky nových lomů, technická rekultivace, byty a nebytové prostory, samostatné movité věci a soubory movitých věcí, pěstitelské celky trvalých porostů, základní stádo a tažná zvířata a jiný dlouhodobý hmotný majetek, nedokončený dlouhodobý hmotný majetek, poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek, oceňovací rozdíl k nabytému majetku. Bez ohledu na výši ceny se mezi DHM zahrnují pozemky (pokud nejsou zbožím), stavby a ostatní nemovitosti, plemenná zvířata, umělecká díla, sbírky. Do ceny majetku DHM, DNM vstupuje i technické zhodnocení tohoto majetku, k jehož účtování a odepisování je účetní jednotka oprávněna.
- **Dlouhodobý finanční majetek** – aktiva, která podnik nakupuje nebo vlastní, jsou vázána déle než jeden rok a přinášejí užitek (úroky, dividendy aj.). S těmito prostředky nemůže účetní jednotka počítat pro běžnou činnost. Mezi DFM náleží: podíly v ovládaných a řízených osobách, podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem, ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly, půjčky a úvěry ovládající a řídicí osoba, podstatný vliv, pořizovaný dlouhodobý finanční majetek a poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek.

3.1.1. Oceňování dlouhodobého majetku při nabytí

Dlouhodobý majetek je převážně pořizován koupí, vytvořením vlastní činností nabytím práv k výsledkům duševní tvořivé činnosti, bezúplatnou formou (zdeděním, darováním), vkladem přijatým od jiné osoby, převodem podle zvláštních právních předpisů, přeřazením z osobního užívání do podnikání (u fyzických osob). Na formě pořízení dlouhodobého majetku závisí jeho správné ocenění a volba způsobu účtování DHM. Hmotný majetek nabytý úplatně je oceňován pořizovací cenou:

- hmotný majetek vytvořený vlastní činností je oceňován vlastními náklady nebo i reprodukční pořizovací cenou,
- nehmotný majetek nabytý úplatně je oceňován pořizovací cenou,
- nehmotný majetek vytvořený vlastní činností je oceňován vlastními náklady,
- příchovky zvířat oceňujeme vlastními náklady,
- při bezúplatném nabytí je majetek oceňován reprodukční pořizovací cenou,
- dlouhodobý hmotný majetek pořízený směnnou smlouvou se ocení pořizovací cenou, jsou-li ceny ve smlouvě sjednány⁷
- *„reprodukční pořizovací cenou se ocení i vklad dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku s výjimkou případu, kdy vklad je oceněn podle společenské smlouvy nebo zakladatelské listiny jinak, a dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek nově zjištěný a v účetnictví dosud nezachycený (např. inventarizační přebytek).“⁸*

⁷ jinak se ocení reprodukční pořizovací cenou

⁸ Zdroj: FIŠEROVÁ, E.. A KOLEKTIV. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2009*. XVIII. Vyd. Praha : Nakladatelství ANAG, 2009. 440 s. ISBN 978-80-7273-522-1. s.70

Oceňování majetku pořizovací cenou

Do pořizovací ceny vstupují i vedlejší náklady spojené s pořízením DM, jsou jimi především dopravné, clo, montáž, poradenské služby, náklady za zprostředkování, správní poplatky, platby za poskytnuté záruky a otevření akreditivu, úroky zejména z úvěru, které se k pořizovanému majetku váží až do doby uvedení majetku do užívání (pokud tak stanoví vnitřní předpis účetní jednotky), zkoušky před uvedením majetku do provozu, náklady vynaložené na geologické, průzkumné práce, náklady vynaložené na vyřazení stávajících staveb nebo jejich částí při nové výstavbě, licence, patenty související s pořizováním majetku.

Naopak do pořizovací ceny nelze zahrnout například: kurzové rozdíly, smluvní pokuty a úroky z prodlení, náklady vynaložené na opravu a údržbu majetku po jeho uvedení do užívání, nájemné za stavební pozemek, na kterém stavba vzniká, náklady na zaškolení pracovníků (pracovníci nejsou pevně s budovou spojeni), náklady na nájemce na uvedení najatého majetku do předchozího stavu.

U plátců daně z přidané hodnoty není daň součástí pořizovací (nebo jiné) ceny, protože plátce má nárok na odpočet DPH. Naopak u neplátce DPH je tato daň součástí ocenění majetku. Vliv na ocenění majetku mají i poskytnuté dotace. O výši této dotace se sníží vstupní cena DM, sníží se i o úroky, pokud byly pokryty z dotačního programu.

Oceňování vlastními náklady

„Kalkulace vlastních nákladů aktivovaných výkonů prováděných ve vlastní režii je založena v zásadě na stejných principech jako kalkulace pořizovací ceny u aktiv nakupovaných a je třeba při ní řešit i obdobné problémy Údaje potřebné pro zjištění vlastních nákladů poskytuje vnitropodnikové, resp. Nákladové účetnictví, a to jak pro ocenění položek zásob tak i investičního majetku“⁹

⁹ FIREŠ, B., ZELENKA, V. *Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví*. 2.rozš.vyd. Praha : Management Press, 1997. 175 s. ISBN 80-85943-24-7. s.54

Skutečné náklady vynaložené na pořízení DM vlastní činností zjistíme z účetnictví, např. vedením veškerých nákladů souvisejících s vytvářením vlastní činností na samostatných analytických účtech, na zakázce.

„Pro vymezení rozsahu vlastních nákladů a tedy i částky, v níž budou konkrétní výkony oceněny v aktivech rozvahy, platí tyto zásady:

- *Obdobně jako u pořizovací ceny nakupovaných položek je základním kritériem vymezení rozsahu vlastních nákladů zjistitelná souvislost vynaložených nákladů na daný výkon. Daný výkon by měl v budoucnu přinést ekonomický prospěch (výnos). Položky nákladů, které kritériu nevyhovují, se do výkonů neaktivují a účtují se do nákladů běžného období.*
- *Rozsah vlastních nákladů, který lze aktivovat jako příslušná položka aktiv, je určen tzv. nákladovým principem, tj. v rozvaze mohou být aktivovány pouze náklady, nikoliv předpokládané zisky.*
- *Jako náklady výkonu aktivovatelné v rozvaze se uznávají přímé náklady, na výrobu příslušných složek aktiv a podíl výrobní režie. Jen výjimečně by měly být vlastní náklady založeny jen na úrovni přímých nákladů anebo by měly zahrnovat i podíl správní režie.*
- *Při oceňování zásob vlastní výroby lze vlastní náklady stanovit nejen na úrovni skutečných vlastních nákladů, ale i předem stanovených nákladů (podle plánové nebo operativní kalkulace), a to v závislosti na konkrétních podmínkách dané účetní jednotky a uplatněním systému vnitropodnikového účetnictví.*

U nehmotného investičního majetku lze oceňovat ve výši vlastních nákladů, pokud jsou tyto nižší než reprodukční pořizovací cena.¹⁰

¹⁰ FIREŠ, B., ZELENKA, V. *Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví*. 2.rozš.vyd. Praha : Management Press, 1997. 175 s. ISBN 80-85943-24-7.. s.54—55.

Obecně můžeme přírůstek majetku v peněžním vyjádření označit jako výnos, účtujeme o jeho přírůstku jako o aktivaci DM. Dle směrné účtové osnovy máme k tomuto účelu k dispozici účtovou skupinu 62-Aktivace.

Ocenění reprodukční pořizovací cenou použijeme v případě, když neznáme hodnotu pořizovaného majetku. DM oceníme cenou, za kterou by byl pořízen v době, kdy se o něm účtuje. Tato cena je simulovaná, vychází ze současných ekonomických podmínek. Vyjadřuje reálné ocenění dříve pořízeného majetku oproti ceně pořizovací. Její význam roste zejména v době vysoké inflace, protože se do ní promítá změna kupní síly měny i pohyb cen. Pořízení bezúplatně nabytého majetku účtujeme 042/413.

3.1.2. Ocenění k rozvahovému dni

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek se oceňuje na bázi historických nákladů, snížených o kumulovanou výši odpisů¹¹ a o kumulovanou výši vytvořených opravných položek (viz dále). Historické náklady jsou reprezentovány pořizovací cenou, vlastními náklady nebo reprodukční pořizovací cenou.¹²

- Dlouhodobý finanční majetek – jeho podstatnou složku tvoří zejména dlouhodobé cenné papíry a podíly, v následujícím textu se zaměříme na ocenění tří základních skupin:
 1. podíly s rozhodujícím vlivem,
 2. ostatní podíly a tzv. „realizovatelné“ cenné papíry,
 3. dluhové cenné papíry držené do splatnosti.

¹¹ pokud se majetek odepisuje

¹² KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 18 vyd. Praha : Polygon, 2008. 440 s. ISBN 978-80-7273-152-7. s. 228

1. Ocenění podílů s rozhodujícím a podstatným vlivem

Do této skupiny patří podíly v ovládaných a řízených osobách, tzn. Podíly s rozhodujícím vlivem větším než 50 % vlastnictví (vedené na účtu 061) a podíly v účetních jednotkách od podstatným vlivem větším než 20 % a nižším než 50 % vlastnictví (vedené na účtu 062), ocenění při nabytí pořizovací cenou.

„K rozvahovému dni tyto podíly vedeme nadále v pořizovacích cenách, s případným snížením pořizovací ceny o opravnou položku, nebo je ocením ekvivalencí (protihodnotou). Podstata ocenění ekvivalencí spočívá v úpravě těch aktiv (každoročně, vždy ke konci rozvahového dne) na hodnotu odpovídající míře účasti podniku na vlastním kapitálu ve společnosti, do níž podnik investoval.“¹³

2. Ocenění ostatních podílů a „realizovatelných“ cenných papírů

Ostatní podíly a dále cenné papíry označované jako tzv. „realizovatelné“, resp. jako „určené k prodeji“, oceněné při nabytí pořizovací cenou se následně a vždy znovu k rozvahovému dni ocení reálnou hodnotou. Tou je buď tržní hodnota k datu účetní závěrky či kvalifikovaný odhad.

„Rozdíl ze změny hodnoty se zaúčtuje na vrub nebo ve prospěch samostatného analytického účtu k příslušnému účtu cenného papíru (vedeného na účtu 063), souvztačně s účtem 414 – Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků. Při pozbytí cenného papíru se účet 414 zruší do příslušného analytického účtu finančního majetku: Na účtu 063 tím zůstane zaúčtována pořizovací cena, která při prodeji vstoupí do nákladů běžného období“¹⁴

Snížení hodnoty dlouhodobých realizovatelných cenných papírů, které je pravděpodobně trvalé povahy a k němuž došlo při jejich přecenění reálnou hodnotou, bezodkladně zaúčtujeme na příslušné účty finančních nákladů. Pokud ovšem následně dojde ke zvýšení reálné hodnoty těchto cenných papírů, rozlišuje se, zda jde o majetkové či dluhové cenné papíry. U realizovatelného dluhového cenného papíru se zvýšení reálné hodnoty zaúčtuje do finančních výnosů, ale nejvýše do částky předchozího znehodnocení. U realizovatelného majetkového cenného papíru se zvýšení reálné hodnoty neúčtuje do finančních výnosů, ale pouze na účty účtové skupiny 41, stejně jako krátkodobé realizovatelné cenné papíry.

^{13,14} Zdroj KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 18 vyd. Praha : Polygon, 2008. 440 s. ISBN 978-80-7273-152-7. s. 229-230

3. Ocenění dluhových cenných papírů držených do splatnosti

Tyto cenné papíry se neoceňují reálnou hodnotou a zůstávají oceněny v pořizovací ceně. Majitel má nárok na úrokový výnos, jeho výše a období výplaty závisí na typu dluhového cenného papíru. V účetnictví jsou sledovány na účtu 065. Dluhové cenné papíry je užívané označení pro nakoupené cenné papíry, které představují pohledávku držitele cenného papíru vůči jeho vystaviteli (emitentovi). Mezi dluhové cenné papíry patří zejména dluhopisy (nebo-li obligace) a směnky, představující formu investování (směnky finanční). Dluhové cenné papíry držené do splatnosti jsou dle § 8 odst. 1 Vyhlášky takové cenné papíry, které mají stanovenou splatnost a účetní jednotka je může a má v úmyslu držet do splatnosti.

Pokud podnik pořídil cenný papír za cenu nižší nebo vyšší, než je jeho jmenovitá hodnota, je nutno rozdíl mezi původní pořizovací cenou a jmenovitou hodnotou postupně umořovat. K tomuto účelu slouží účt. sk. 56 - Náklady z finančního majetku v případě, že pořizovací cena převyšovala jmenovitou hodnotu nebo účt.sk. 66 – Výnosy z finančního majetku, pokud pořizovací cena byla nižší než jmenovitá hodnota.

3.1.3. Opravné položky k dlouhodobému majetku

Dlouhodobý majetek je oceňován k okamžiku jeho nabytí na bázi historické ceny.

Avšak během ekonomické činnosti každé účetní jednotky může dojít k mnoha skutečnostem, které ovlivní tržní hodnotu majetku. Účetní jednotka je povinna v rámci inventarizace provést posouzení ocenění majetku k rozvahovému dni. Pokud se tržní hodnota majetku pohybuje níže, než cena za jakou je majetek evidován v účetnictví, tvoří opravnou položku k tomuto majetku. Vytvořením opravné položky v účtové skupině 09 se dočasně sníží hodnota konkrétních položek dlouhodobých aktiv a zároveň se zvýší náklady této účetní jednotky.

„Opravné položky u dlouhodobého majetku, jehož užitná hodnota se běžně snižuje opotřebením (prostřednictvím odpisů), se tvoří v těch případech, kdy je jeho užitná hodnota zjištěná při inventarizaci výrazně nižší, než je jeho ocenění v účetnictví po odečtení oprávek a navíc toto snížení nelze považovat za snížení trvalého charakteru“¹⁵

¹⁵ BŘEZINOVÁ, H., MUNZAR, V. *Účetnictví I*. Praha : Institut svazu účetních, a. s., 2006. 494 s. ISBN 80-86716-29-5.. s.233

3.1.4. Odpisy dlouhodobého majetku

Hodnota dlouhodobého majetku se postupně snižuje jeho využíváním v rámci ekonomické činnosti, jeho opotřebováním, morálním zastaráváním nebo jeho nepoužíváním či zanedbáním. Výdaje vynaložené na pořízení majetku jsou uplatňovány do nákladů postupně formou odpisů. Odpisy dělíme na účetní (realizované podle zákona o účetnictví) a daňové (vymezené ZDP).

Účetní odpisy

„K vyjádření výše odpisů a zjištění zůstatkové ceny dochází pomocí oprávek. Forma a technika odpisování je plně v kompetenci účetních jednotek.“¹⁶

Za důležité považuji zdůraznit, že odpisování se týká výhradně dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, nikoli dlouhodobého finančního majetku (vyplývá z povahy tohoto majetku).

Z odepisování DHM je vyloučena část majetku, která má trvalou hodnotu. Např. pozemky, umělecká díla, sbírky. Tento majetek sledujeme na účtech účetní skupiny 03 - Dlouhodobý majetek neodepisovaný.

„Podkladem pro výpočet a uplatnění účetních odpisů dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku je odpisový plán, který je účetní jednotka povinna sestavit. Odpisový plán je tedy vnitropodnikovou směrnicí stanovující způsob výpočtu a účtování odpisů. Obsahuje jak soupis odepisovaného majetku pro příslušné účetní období, tak i konkrétní zvolené metody účetního odepisování,.. či způsob jejich stanovení.“¹⁶

Z hlediska času rozlišujeme odpisy lineární (každý rok uplatníme do nákladů stejnou výši odpisů) a zrychlené (neboli degressivní) – tyto odpisy umožňují odepsat majetek rychleji (v jiném rozložení nákladů v letech odepisování).

Další odepisovanou skupinou majetku je goodwill (účet. sk. 015) a zřizovací výdaje (účet.sk. 011), tyto se odepisují rovnoměrně 60 měsíců. Odpisy tohoto majetku vyjadřujeme na příslušném nákladovém účtu a oprávkách.

¹⁶ FIŠEROVÁ, E. A KOLEKTIV. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2009*. XVIII. Vyd. Praha : Nakladatelství ANAG, 2009. 440 s. ISBN 978-80-7273-522-1.s.80-81

Komponentní odepisování

Až do roku 2009 bylo odepisování dlouhodobě poklidnou oblastí, se kterou nebyly problémy. Ke změně došlo v roce 2009, zde jsme měli možnost odepisovat majetek jen do jeho tzv. předpokládané zbytkové hodnoty. K další změně došlo v roce 2010, od kdy můžeme provádět tzv. komponentní odepisování. Jeho základní myšlenkou je možnost samostatně odepisovat části majetku.

„Komponentní odepisování se liší v tom, že čistě pro účely odpisování se z DHM vyčlení jedna (nebo více) samostatně odpisovaných částí – „komponent“ – s výrazně odlišnou (zpravidla kratší) dobou použitelnosti a také s významnou cenou- které se odpisují oddělení kratší dobu než zbývající část DHM.“¹⁷

Tuto metodu odepisování upravuje Vyhláška 469/2008 Sb., kterou se novelizovala vyhláška č. 500/2002 Sb. Využití této metody podle českých účetních předpisů je pouze dobrovolná. Pokud účetní jednotka nebude chtít tuto metodu využívat, pak nemusí. Na druhou stranu by měla zvážit, zda by tento způsob odepisování mohl přispět k věrnějšímu účetnímu obrazu předmětu účetnictví.

¹⁷ DĚRGL, M., Komponentní odepisování. Účetnictví v praxi 4/2010. Praha : Wolters Kluwer ČR a.s. 2010. s 13. ISSN 1211-7307, str.13

3.2. Oběžná (krátkodobá) aktiva

Jsou rychle likvidní, slouží k okamžitému využití při realizaci hospodářské činnosti, opotřebovávají se jednorázově – doba použití kratší než jeden rok.

3.2.1. Zásoby

Zásoby se oceňují podle § 25 ZoÚ a § 49 Vyhlášky. Oceňování zásob upravuje také ČÚS č. 015 - Zásoby.

Mezi zásoby patří: materiál, nedokončená výroba a polotovary, hotové výrobky, zvířata, zboží a poskytnuté zálohy na zásoby.

Zásoby při pořízení oceňujeme:

- a) **pořizovací cenou** – pořizovací cena je nejčastější způsob oceňování zásob. Používáme ji při oceňování nakupovaných zásob (materiál a zboží), ale i v případě nákupu zvířat zařazených do zásob. Skládá se z ceny pořízení a nákladů s ní souvisejících.

Cenou pořízení rozumíme skutečnou výši finančních prostředků vynaložených na koupi materiálu nebo zboží. Cenu materiálu nebo zboží může ještě ovlivnit například skonto (sleva z ceny, na základě uzavřené dohody mezi dodavatelem a odběratelem - např. za uhrazení faktury v kratší lhůtě).

Náklady související s pořízením – mezi tyto náklady řadíme dopravu materiálu dodavatelskou firmou, dopravné (vyúčtované jako vnitropodniková služba) nebo částka za zahraniční přepravu při nákupu ze zahraničí, dále pak clo, pojistné, provize, jiné náklady - balné nebo náklady související s úpravou materiálu před vydáním ke spotřebě ve výrobě, které může být provedeno externě nebo jako vlastní služba.

Jak správně zaúčtovat pořizovací cenu? V praxi můžeme využít několik variant:

Využitím kalkulačních listů – účty 111 – Pořízení materiálu a 131 – Pořízení zboží, účtujeme cenu zásob včetně vedlejších nákladů souvisejících s pořízením. Na základě příjemky následně přeúčtujeme na příslušný účet 112 - Materiál na skladě 132- Zboží na skladě a v prodejnách

Rozdělením cenotvorných složek pořizovací ceny zásob na analytické účty. Cenu pořízení zásob a vedlejší náklady pořízení sledujeme na samostatných analytických účtech

Schematicky lze toto rozdělení znázornit takto:

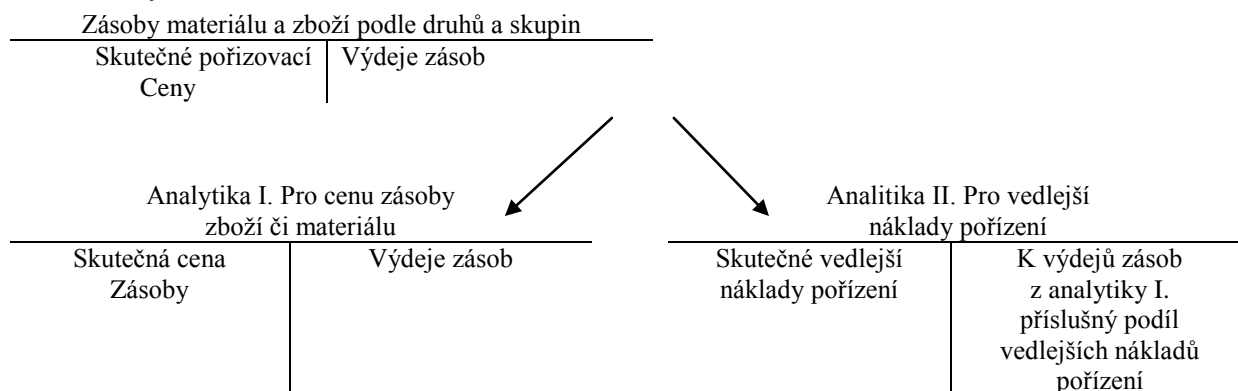

Schéma 1¹⁸- Rozdělení cenotvorných položek pořizovací ceny zásob

b) **reprodukční pořizovací cenou** - oceňujeme zásoby:

- získané darem, dědictvím (bezúplatně),
- zvířata vlastního odchovu, pokud nejsou oceněna vlastními náklady,
- zásoby vlastní výroby, kdy vlastní náklady jsou vyšší než reprodukční pořizovací cena,
- zásoby nově nalezené (jako inventarizační přebytek),
- odpad a zbytkové produkty vrácené z výroby či jiné činnosti.

¹⁸ Z FIŠEROVÁ, E. A KOLEKTIV. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2009*. XVIII. Vyd. Praha : Nakladatelství ANAG, 2009. 440 s. ISBN 978-80-7273-522-1. s.144

- c) **vlastními náklady** - zásoby, které podnik vytvoří vlastní činností jsou oceňovány vlastními náklady skutečně vynaloženými na vytvořené zásoby nebo cenou stanovenou na základě kalkulačního vzorce, který si stanoví účetní jednotka dle svých potřeb. Jedná se o aktivaci vnitropodnikových služeb (u zásob vlastní výroby),
- d) **pevnou cenou** - pořizovací cena zásob je stanovena předem jako fixní částka, obsahující cenu pořízení včetně nákladů souvisejících s pořízením. Tuto metodu můžeme použít v případě, že pořizovací ceny zásob se při jednotlivých nákupech příliš nemění.

V praxi se můžeme setkat i se specifickým oceněním nevyfakturovaných dodávek. Tyto se oceňují odborným odhadem podle příslušných dokladů, které má účetní jednotka k dispozici nebo podle uzavřené smlouvy.

Účtování zásob

Podle platné legislativy mají účetní jednoty dvě možnosti, jak způsobem mohou vést záznamy o nakupovaných zásobách. Mohou si zvolit mezi tzv. „způsobem A“ a „způsobem B“.

Způsob A je průběžný systém evidence zásob, který udržuje záznamy o zásobách stále v aktuálním stavu. O každém přírůstku nebo úbytku zásob účtuje na účtu 112, 132, jako snížení nebo zvýšení aktiv. Takový stav podává maximální informace pro operativní řízení účetní jednotky, pro rozhodování manažerů a výrazně ulehčuje přípravu účetních výkazů.

Způsob B nazýváme jako periodický systém evidence zásob, který nezjišťuje průběžně záznamy o pohybu zásob. V průběhu účetního období se pořízení zásob účtuje jako náklad na účet 501 - Spotřeba materiálu nebo 504 - Spotřeba zboží. Stav zásob se počítá až na konci účetního období, kdy se provádí fyzická inventura a porovnává se skladovou evidencí. Tento způsob evidence zásob používají spíše menší podnikatelé a účetní jednotky, které nepotřebují v průběhu účetního období pravidelné informace o stavu a pohybu zásob.

Způsob B evidence zásob může účetní jednotka použít, pokud zajistí průkazné vedení skladové evidence o zásobách (jak v jednotkách množství, tak i jejich ocenění) v průběhu účetního období.

Způsoby oceňování skladových zásob

V kap. 3.2.1. bylo napsáno, jak se oceňují zásoby při jejich pořízení. Také při výdeji materiálu nebo zboží do spotřeby, při prodeji musí být stanovena jejich cena. V této souvislosti musíme vyřešit problém jednotlivých přírůstků konkrétního materiálu, který je v při každém nákupu zpravidla rozdílný. K výběru vhodného způsobu při ocenění můžeme využít jednu ze dvou výběrových variant, které nám umožňuje příslušná česká legislativa. Jedná se o:

Metodu FIFO – anglicky „first in, first out“ v překladu znamená „první do, první z“

Tento způsob oceňuje výdej zásob od nejstarších ... první nakoupené zásoby se vydávají ze skladu jako první. Ke každému vydanému zboží se přiřazuje nejstarší pořizovací cena. Stav zásob na skladě je pak oceněn pořizovacími cenami nejnovějších dodávek, tedy aktuálněji.

Vážený aritmetický průměr – jak z názvu vyplývá, vyskladnění zásob se provádí průměrem z pořizovacích cen. V této metodě můžeme uplatnit vážený aritmetický průměr periodický (počítá se nejméně jednou za měsíc) nebo vážený aritmetický průměr proměnlivý (používá se při každém vyskladnění)

Zásoby patří mezi složky majetku, které podle zvolené metody oceňování mohou dosahovat rozdílů v účetní závěrce. Patrné je to především u výrobních podniků, zde totiž zásoby tvoří poměrně velkou část oběžného majetku a podle výše ocenění zásob může významně ovlivnit výši celkových aktiv.

3.2.2. Pohledávky

Pohledávkami nazýváme peněžní nároky, které má účetní jednotka vůči jiným subjektům, se kterými spolupracuje. Pohledávka může vzniknout na základě hmotné nebo nehmotné dodávky (materiálu, výrobků nebo služeb). Zaniká nejčastěji splnění závazku dlužníkem.

Mezi pohledávky patří: pohledávky z obchodních vztahů, pohledávky - ovládající a řídicí osoba, pohledávky - podstatný vliv, pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení, sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, stát - daňové pohledávky, pohledávky vůči zaměstnancům, krátkodobé poskytnuté zálohy, dohadné účty aktivní a jiné pohledávky.

Oceňování pohledávek

„Problematika oceňování pohledávek je upravena zejména v §25 ZoÚ. Pohledávky se oceňují při vzniku jmenovitou hodnotou, při nabytí za úplatu nebo vkladem pořizovací cenou. Součástí pořizovací ceny pohledávek jsou přímé náklady s pořízením související, např. náklady na znalecké ocenění nakupovaných pohledávek, odměny právníkům a provize. V oceňování pohledávek se neprojevuje změna časové hodnoty peněz, což při vyšší inflaci může vést k poklesu reálné hodnoty pohledávek.“¹⁹

Pohledávky sledujeme na účtech účt. sk 31 - Pohledávky z obchodních vztahů.

Abychom dodrželi základní účetní zásady, především zásadu opatrnosti a zásadu reálného ocenění majetku, musíme u pohledávek u nichž je velké riziko nezaplacení vytvořit k rozvahovému dni **opravnou položku**. Přesná pravidla k tvorbě opravných položek upravuje z. č. 593/1993 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně. Zákonná opravná položka může být vytvořena pouze k nepromlčeným pohledávkám.

V případě, že pominou důvody pro vznik této korekce, opravná položka se ruší.

Účetní jednotka odepisuje pouze prokazatelně nedobytné pohledávky. V případě 100% hodnoty odpisu pohledávky se tato pohledávka účetně vyřazuje.

¹⁹ FIŠEROVÁ, E.. A KOLEKTIV. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2009*. XVIII. Vyd. Praha : Nakladatelství ANAG, 2009. 440 s. ISBN 978-80-7273-522-1. s. 209

3.2.3. Krátkodobý finanční majetek a cenné papíry

„... je ten, u něhož má účetní jednotka záměr jej držet, obchodovat s ním, využívat ho po dobu jednoho roku a dobu kratší než jeden rok. Předpokládá tedy, že jí přinese užítky v podobě úroků a zisky z jeho prodeje. Jinak jej využívá k zajištění své činnosti, tzn. k úhradám závazků, které jí vznikají, získává jej od svých obchodních partnerů výměnou (platbou) za produkty, které jim poskytuje.“²⁰

Patří mezi něj: peníze, účty v bankách, pořízený krátkodobý finanční majetek, časové rozlišení (náklady příštích období, komplexní náklady příštích období, příjmy příštích období, majetkové účasti, cenné papíry k obchodování, cenné papíry držené do splatnosti, cenné papíry a podíly realizovatelné, cenné papíry emitované účetní jednotkou).

Problematiku oceňování této skupiny oběžných aktiv upravují tyto předpisy:

ZoÚ - §25 a §27, Vyhláška č. 500/2002 Sb., - vykazování cenných papírů a podílů v rozvaze v §8 a §12, vymezení nákladů souvisejících s pořízením cenných papírů a podílů §48, §51 – oceňovací rozdíly při uplatnění reálné hodnoty a ocenění ekvivalencí u cenných papírů a podílů ČÚS č. 008 – Operace s cennými papíry a podíly, a dále pak ČÚS č. 016 – Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry.

K okamžiku uskutečnění účetního případu se krátkodobý finanční majetek a cenné papíry a podíly oceňují pořizovací cenou. Do pořizovací ceny vstupují i přímé náklady vynaložené na pořízení (např. náklady na poradenství, poplatky a provize).

K rozvahovému dni se oceňují reálnou hodnotou.

²⁰ BŘEZINOVÁ, H., MUNZAR, V. *Účetnictví I*. Praha : Institut svazu účetních, a. s., 2006. 494 s. ISBN 80-86716-29-5.s. 244

3.3. Oceňování jednotlivých položek pasiv

3.3.1. Jednotlivé položky pasiv

Vlastní zdroje - základní kapitál, kapitálové fondy: emisní ážio, ostatní kapitálové fondy, fondy ze zisku: zákonný rezervní fond, statutární a ostatní fondy, výsledek hospodaření: výsledek hospodaření minulých let, výsledek hospodaření běžného účetního období

Cizí zdroje (závazky) - dlouhodobé – doba splatnosti delší než jeden rok, např. dlouhodobé úvěry,

- krátkodobé – doba splatnosti do jednoho roku,
- vůči dodavatelům za materiál, zboží, služby a dlouhodobý majetek,
- vůči zaměstnancům za odvedenou práci,
- vůči státu- daně,
- vůči institucím sociálního pojištění, zdravotního pojištění a pojištění rizik z podnikání (pojištění strojů, nemovitostí, automobilů, zaměstnanců proti úrazu),
- vůči bankám - operativní úvěry splatné do jednoho roku,
- rezervy.

Ostatní pasiva:

Přechodná pasiva - přechodné účty pasiv

Dohadné položky pasiv

3.3.2. Ocenění závazků

Závazky (dluhy) představují právo věřitele na plnění závazkového právního vztahu dlužníkem.

Účetní jednotky oceňují závazky při vzniku jmenovitou hodnotou, což je v tomto případě částka, na kterou daný závazek zní, při převzetí závazku pořizovací cenou. Součástí pořizovací ceny závazků vyhláška nestanoví.

K rozvahovému dni účetní jednotka zjišťuje, zda skutečná hodnota závazků je vyšší nebo nižší než jejich výše v účetnictví. O tento rozdíl ÚJ upraví ocenění závazků v rozvaze.

Při oceňování se řídí § 25 odst.1 písm. g ZoÚ.

3.4. Oceňování pohledávek a závazků v cizích měnách a kurzové rozdíly

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví v peněžních jednotkách české měny. V případě pohledávek a závazků, podílů na obchodních společnostech, cenných papírů a derivátů, cenin, pokud jsou vyjádřeny v cizí měně, a cizích měn, jsou účetní jednotky povinny použít současně i cizí měnu; tato povinnost platí i u opravných položek, rezerv a technických rezerv pokud majetek a závazky, kterých se týkají, jsou vyjádřeny v cizí měně.“²¹

Okamžikem ocenění majetku a závazku na českou měnu se zabývá ustanovení § 24 odst. 2 ZoÚ. Podle tohoto ustanovení se majetek a závazky v cizích měnách na českou přepočítávají k okamžiku uskutečnění účetního případu, ke konci rozvahové dne nebo k jinému okamžiku sestavení účetní závěrky. V souvislosti s přepočítáváním majetku a závazků na cizí měny vznikají v účetních jednotkách kurzové rozdíly, a to:

- a) průběžné k datu vzniku účetního případu v cizí měně
- b) k rozvahovému dni (rozdíl mezi kurzem k datu vzniku účetního případu a aktuálním kurzem ČNB k rozvahovému dni)

Výjimku tvoří cenné papíry přeceňované ekvivalencí a cenné papíry přeceňované reálnou hodnotou, zde se kurzové rozdíly neúčtují vůbec.

O kurzových rozdílech účtujeme na účty 563 - Kurzová ztráta a 663 - Kurzový zisk.

Pro přepočet na českou měnu v průběhu účetního období si může účetní jednotka zvolit, jaký kurz bude používat (na základě vnitřní směrnice). Má na výběr z denního, měsíčního, ale i ročního kurzu. Například pro stanovení měsíčního kurzu si účetní jednotka stanoví den v měsíci, jehož kurz bude používat (např. první pracovní den v měsíci).

²¹ . Česko. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.in *Sbírka zákonů*. 1991, částka 107, s. 2802-2810. §4 odst. 12 ZoÚ

Kurzové rozdíly ke konci rozvahového dne

Kurzové rozdíly zjištěné ke dni uzavírání účetních knih se účtují rovněž výsledkově, a to stejným způsobem jako u kurzových rozdílů 22 během účetního období, pouze s rozdílem přepočítání na kurz platný k 31. 12. účetního období, kterého se týká. V případě hospodářského roku přepočítáme kurzem platným k poslednímu dni hospodářského roku.

Pokud má účetní jednotka hospodářský rok do 31. 5., pak kurzové rozdíly vyčíslíme kurzem platným k 31.5.

U cenných papírů a podílů, které se oceňují ke konci rozvahového dne reálnou nebo ekvivalenční metodou, považují se kurzové rozdíly za součást tohoto ocenění bez ohledu na to, zda je účtováno výsledkově nebo rozvahově.

4. Praktická část – Porovnání oceňovacích metod podnikatelských subjektů a neziskových organizací

Pro podnikatele je závazná vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví a České účetní standardy č. 001-023. Účetní jednotky, které jsou územně samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státním fondy a organizačními složkami státu se při účtování řídí od 1.1.2010 kromě ZoÚ Vyhláškou č. 410/2009 Sb. a České účetní standardy č. 701-707.

Následující tabulka ukazuje odlišnosti v rozvaze podle povahy obou typů subjektů. Při porovnávání jednotlivých položek v rozvaze určené pro podnikatele a v rozvaze pro příspěvkové organizace zjistíme, že se jich mnoho shoduje, ale zároveň každá rozvaha obsahuje položky, které v té druhé nejsou, toto vyplývá z rozdílnosti vykonávaných činností i odlišné právní úpravy, kterou se řídí vznik a fungování obou typů účetních jednotek.

Tabulka 1 **Základní struktura rozvahy podnikatelů**

ROZVAHA	
AKTIVA	PASIVA
I. STÁLÁ AKTIVA	I. VLASTNÍ KAPITÁL
1. Dlouhodobý nehmotný	1. Základní kapitál
2. Dlouhodobý hmotný majetek	2. Kapitálové fondy
3. Dlouhodobý finanční majetek	3. Rezervní fondy, nedělitelné fondy a ostatní fondy ze zisku
	4. Výsledek hospodaření minulých let, běžného účetního období
II. OBĚŽNÁ AKTIVA	II. Cizí zdroje
1. Zásoby	1. Rezervy
2. Krátkodobé pohledávky	2. Dlouhodobé závazky
3. Dlouhodobé pohledávky	3. Krátkodobé závazky
4. Krátkodobý finanční majetek	4. Krátkodobé finanční výpomoci
5. Časové rozlišení	5. Časové rozlišení
Aktiva celkem	Pasiva celkem

(vlastní konstrukce)

Tabulka 2

Základní struktura rozvahy pro příspěvkové organizace

ROZVAHA	
AKTIVA	PASIVA
I. STÁLÁ AKTIVA	III. Vlastní kapitál
1. Dlouhodobý nehmotný	1. Jméni účetní jednotky a upravující položky
2. Dlouhodobý hmotný majetek	2. Fondy účetní jednotky
3. Dlouhodobý finanční majetek	3. Výsledek hospodaření
4. Dlouhodobé pohledávky	
II. OBĚŽNÁ AKTIVA	IV. Cizí zdroje
5. Zásoby	4. Výdajové účty rozpočtového hospodaření
6. Krátkodobé pohledávky	5. Rezervy
7. Příjmové účty rozpočtového hospodaření	3. Dlouhodobé závazky
8. Krátkodobý finanční majetek	4. Krátkodobé závazky
Aktiva celkem	Pasiva celkem

(vlastní konstrukce)

V praktické části práce je porovnáván podnikatelský subjekt Progips s.r.o. a z neziskové sféry Základní škola a Mateřská škola v Mikulovicích, která je příspěvkovou organizací.

Způsoby oceňování jednotlivých položek aktiv a pasiv jsou ilustrovány praktickými příklady, sloužícími jako ukázky oceňování.

Základní charakteristika:

Název subjektu: Základní škola a Mateřská škola Mikulovice

Sídlo: Valčíkova 52, 530 02 Pardubice-Mikulovice

Datum vzniku: Zřizovací listinou ze dne 1. 9.2007, zřizovatelem je Obec Mikulovice

Předmět činnosti – kompletní zajištění výchovy a základní vzdělávání dětí a s tím spojených a navazujících prostřednictvím k tomu zřízených útvarů – Základní škola, Mateřská škola, Školní družina a Školní jídelna.

Název subjektu: Progips s.r.o.

Sídlo: Medlešice 133

Datum vzniku: 1. 11. 2008

Převažující předmět činnosti: stavební činnost zaměřená na montáž suchých staveb

Oceňování dlouhodobého majetku

Účtování dlouhodobého majetku podnikatelských subjektů - pořízení majetku je u příspěvkových organizací totožné. Rozdílný je pouze způsob účtování úhrady závazku z titulu pořízení majetku. Podnikatelé hradí závazek většinou ze svého bankovního účtu - 321/221, případně z bankovního úvěru (krátkodobého nebo dlouhodobého), pak účtujeme 321/231,461

Příklad 1 - Pořízení dlouhodobého hmotného majetku podnikatelů

Č.	Text	Kč	MD	D
1.	Přijatá faktura na DHM	180 000	042	321
2.	Úhrada faktury	180 000	321	221,231,461
3	Zařazení DHM do užívání	180 000	022	042
4	Měsíční účetní odpis	5	551	082

(vlastní konstrukce)

Příspěvkové organizace mohou závazek hradit z běžného účtu 321/241. Většinou tyto subjekty nemají dostatečné množství finančních prostředků a investice jsou kryty z dotačních prostředků. Tyto prostředky nedostávají na svůj běžných účet, ale mají otevřený limitní účet u banky. Pak je účtování následující:

Příklad 2 - Pořízení dlouhodobého majetku v příspěvkových organizacích

Č.	Text	Kč	MD	D
1.	Přijatá faktura na DHM	180 000	042	321
2.	Faktura předána k proplacení bance	180 000	321	346
3	Banka oznámila ÚJ úhradu závazku	180 000	346	403
4	Zařazení DHM do užívání	180 000	022	042
5	Měsíční účetní odpis	5	551	082
6	Tvorba investičního fondu ve výši odpisu	5	403	416

(vlastní konstrukce)

Příklad 3 - Vytvoření DHM vlastní činností obou typů subjektů

Č.	Text	Kč	MD	D
1.	Vytvoření DHM vlastní činností	200 000	042	624
2.	Externí náklady související s pořízením	25 000	042	321
3	Vnitropodnikové služby související s pořízením	105 000	042	622

(vlastní konstrukce)

Bezúplatné nabytí majetku:

V případě poskytnuté dotace na pořízení dlouhodobého majetku se ocenění dlouhodobého majetku sníží o výši této dotace a dotace na úhradu úroků zahrnovaných do ocenění majetku.

Příspěvkové organizace oceňují kulturní památky, sbírky muzejní povahy, předměty kulturní hodnoty a církevní stavby, pokud není známa jejich pořizovací cena 1 Kč.

Podnikatelé vždy oceňují majetek, u kterého není známa pořizovací cena reprodukční pořizovací cenou viz. kap. 2.4.

Příspěvkové organizace evidují u dlouhodobého majetku nově syntetické účty 015 – Povolenky na emise a preferenční listy, 044 – Uspořádací účet technického zhodnocení dlouhodobého majetku a 045 – Uspořádací účet technického zhodnocení dlouhodobého majetku.

U plátců daně z přidané hodnoty není daň součástí pořizovací (nebo jiné) ceny, naopak u neplátců je vždy daň z přidané hodnoty součástí pořizovací ceny, protože neplátce daně z přidané hodnoty nemá možnost vyúčtovanou daň nárokovat jako odpočet u příslušného finančního úřadu (na rozdíl u plátce).

Rozdíly mezi oceňováním majetku podnikatelskými subjekty a příspěvkovými organizacemi bude v práci vysvětlen následujícími příklady:

Příklad 4 – Pořízení dlouhodobého majetku u s.r.o.

Firma Progips s.r.o. nakoupila v roce 12.11.2009 užitkový automobil v celkové hodnotě 420 000 Kč bez DPH. Náklady na pořízení – provize z prodeje 25 000 Kč. Pořizovací cena činila celkem 445 000 Kč. V témže roce 1.12. zařadila majetek do užívání. Vnitřní účetní směrnici si stanovila dobu používání vozidla 5 let. V rozvaze se tyto operace projeví takto:

Č.	Text	Kč	MD	D
1	Přijatá faktura od dodavatele na nákup vozu	504 000		321
1a	Cena bez DPH	420 000	042	
1b	Částka 20% DPH	84 000	343	
2	Faktura za provizi	25 000	042	321
3	Zařazení DHM do užívání	445 000	022	042
4	Měsíční účetní odpis 1/72	6 180	551	082
5	Úhrada přijaté faktury z bankovního účtu	504 000	321	221

Příklad 4 – Pořízení dlouhodobého majetku u s.r.o. - (vlastní konstrukce)

ZŠ a MŠ Mikulovice neeviduje vlastní dlouhodobý hmotný ani nehmotný majetek. Ve své podrozvahové evidenci eviduje pouze majetek ve výpůjčce od obce. Tím je budova školy, ve které sídlí. Účtuje dále o darovaném majetku. Tyto skutečnosti zachycuje na těchto účtech.

Příklad 5 – Podrozvahová evidence dlouhodobého majetku v ZŠ

Č.	Text	MD	D
1.	Stavby – budova školy ve výpůjčce	966	999
2.	Darovaný majetek	241	414
3	Nákup učebních pomůcek (DDHM)	414	241
4	Zápis DDHM do podrozvahové evidence	902	999
5	Nakoupení učebních pomůcek a sbírek úkolů evidované v pořizovací ceně	028	241
6	Oprávký	501	088

(vlastní konstrukce)

Majetek v podrozvahové evidenci neovlivní výši ocenění aktiv ani pasiv v účetnictví.

Odpisy DHM

Příklad 6 - Účetní odpisy užitkového automobilu

Účetní jednotka nakoupila užitkový automobil v měsíci listopadu 2009. Byla zařazena do 2. odpisové skupiny s dobou odepisování 5 let, pro daňové účely. Doba odepisování byla však účetní jednotkou stanovena na 6 let a cena 445 000 Kč. Zařízení bylo uvedeno do provozu od 1. 12. 2009.

Měsíční odpis = $445\,000/72 = 6\,180$ Kč/měsíc

Rok	Měsíce	Počet měsíců	Roční odpis	Zůstatková cena
2009	12	1	6 180	438 820
2010	1 – 12	12	74 160	364 660
2011	1 – 12	12	74 160	290 500
2012	1 – 12	12	74 160	216 340
2013	1 – 12	12	74 160	142 180
2014	1 – 12	12	74 160	68 020
2015	1 – 11	11	68 020	0

Příklad 7 - Daňové odpisy DHM - rovnoměrné

Pro transparentnost je použito stejné zadání jako u Příkladu č. 6

$$O_1 = 445\,000 * 11 / 100 = 48\,950 \text{ Kč}$$

$$O_d = 445\,000 * 22,25 / 100 = 99\,012,50 \text{ Kč}$$

Rok	Odpis	Zůstatková cena
1	48 950	396 050
2	99 012,50	297 037,50
3	99 012,50	198 025
4	99 012,50	99 012,50
5	99 012,50	0

Příklad 8 - Daňové odpisy DHM – zrychlené

Pro transparentnost je použito stejné zadání jako u Příkladu č. 6

$$O_1 = 445\,000 / 5 = 89\,000 \text{ Kč}$$

$$O_2 = 2 * 356\,000 / 6 - 1 = 142\,400 \text{ Kč}$$

$$O_3 = 2 * 213\,600 / 6 - 2 = 106\,800 \text{ Kč}$$

$$O_4 = 2 * 106\,800 / 6 - 3 = 71\,200 \text{ Kč}$$

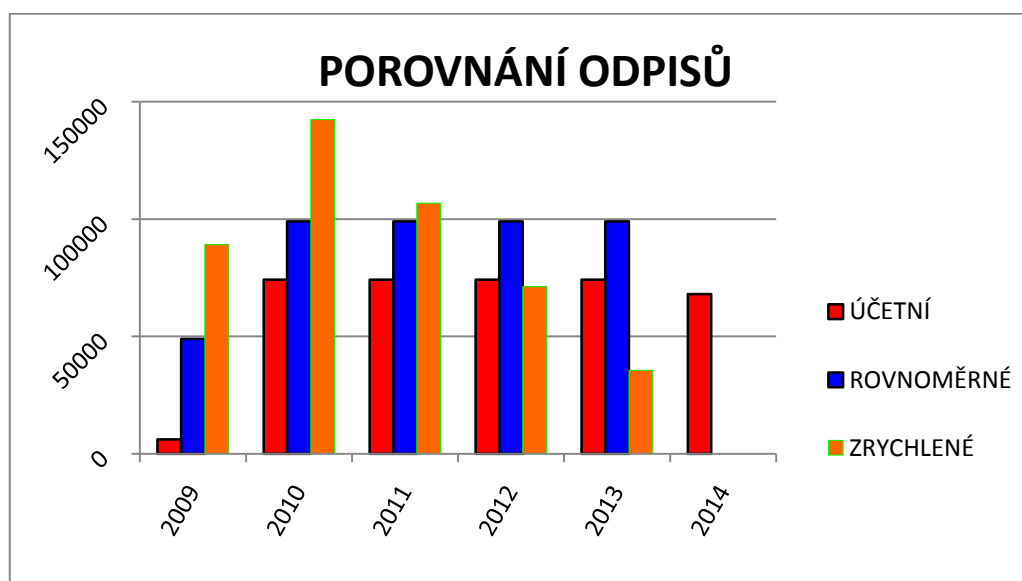
$$O_5 = 2 * 35\,600 / 6 - 4 = 35\,600 \text{ Kč}$$

Rok	Odpis	Zůstatková cena
1	89 000	356 000
2	142 400	213 600
3	106 800	106 800
4	71 200	35 600
5	35 600	0

Na těchto příkladech, modelovaných na zkoumané firmě, je vidět rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy. Z hlediska účetního bude ÚJ odepisovat majetek lineárně, tzn. majetek je odepisován od měsíce zařazení majetku do evidence rovnoměrně, jak ukazuje Příklad č. 6. V prvním roce a v posledním roce částku úměrnou počtu měsíců odepisování. U daňových odpisů nemá vliv datum uvedení majetku do užívání. Podstatné je uvedení do provozu do 31.12. daného roku. V takovém případě může být daňově uplatněna celá výše ročního odpisu. Na příkladu č. 7 a 8 je porovnán rozdíl v daňovém zatížení ÚJ při uplatnění rovnoměrných nebo zrychlených daňových odpisů. Účetními i daňovými odpisy lze ovlivňovat výsledek hospodaření účetní jednotky i výsledné daňové zatížení.

Rozdíl, který vznikne mezi daňovými a účetními odpisy je vyjádřen úpravou základu daně v přiznání daně z příjmů právnických osob.

Odepisování majetku se řídí stejnými ustanoveními zákona platnými pro podnikatele i příspěvkové organizace.

Graf 1 – Porovnání odpisů

Rozdíl v odepisování dlouhodobého majetku

Příspěvkové organizace mohou provádět účetní odepisování dlouhodobého majetku na základě sestaveného plánu odepisování. Může účetně odepisovat i majetek, ke kterému nabyla právo užívání od vlastníka nebo jiné oprávněné osoby. Nemohou však odepisovat daňové majetek, který mají ve své správě. Na rozdíl od podnikatelů platí pro všechny neziskové organizace, že zároveň s tvorbou opravěk upravují i výši vlastního jmění. To znamená, že snižují fond vlastního jmění a vytváří fond reprodukce majetku (viz Příklad č. 2).

Dlouhodobý finanční majetek

DFM je definován kap. 3.1.1. V příspěvkových ani jiných neziskových organizacích se s tímto majetkem zpravidla nesetkáváme. Tyto organizace nemají většinou volné finanční prostředky, které by mohly ukládat do majetkových podílů v jiných společnostech, nakupovat akcie nebo jiné cenné papíry nebo poskytovat dlouhodobé půjčky, jejichž splatnost je delší než jeden rok.

Zásoby

Příklad 9 - Účtování materiálu u podnikatelských subjektů

Účetní jednotka Progips s.r.o. nakoupila dne 5.5. materiál na montáž sádrokartonu. Obdržela FP za sádrokartonové desky 72 000 Kč a FP za odvoz kamionem na místo určení 12 000 Kč. Materiál firma účtuje způsobem A. Dodatečně ještě ÚJ obdržela slevu z ceny na materiál ve výši 9 600 Kč vystaveným dobropisem.

Č.	Text	Kč	MD	D
1	DF za materiál	60 000	111	321
	DPH 20%	12 000	343	321
2	DF – doprava materiálu	10 000	111	321
	DPH 20%	2 000	343	321
3	DBP – sleva na dodaný materiál	-8 000	111	321
	DPH 20%	-1 600	343	321
4	Příjem materiálu na sklad	62 000	112	111
5	Výdej materiálu	X	501	112

(vlastní konstrukce)

Ocenění zásob bude odlišné podle metody, kterou ÚJ zvolí pro výdej materiálu do spotřeby jak znázorňují příklady níže.

Příklad 10 – Pohyb zásob na skladu materiálu

Datum.	pohyb	ks	Kč/ks	celkem
1.1.	Počáteční zásoba	100	55	5 500
3.5.	Nákup	100	60	6 000
5.5.	Nákup	1 000	62	62 000
8.5.	Výdej	600		
9.5.	Nákup	500	63	31 500
11.5.	Výdej	800		

(vlastní konstrukce)

1. Metoda FIFO

Celkové náklady za měsíc květen se získají součtem dvou skutečných výdajů

Výdej 8. 5. $100 \cdot 55 + 100 \cdot 60 + 400 \cdot 62 = 5\,500 + 6\,000 + 24\,800 = 36\,300$ Kč

Výdej 11. 5. $600 \cdot 62 = 37\,200$ Kč

Výdej za květen $36\,300 + 37\,200 = 73\,500$ Kč

Stav k 31. 5. $105\,000 - 73\,500 = \mathbf{31\,500}$ Kč

2. Metoda váženého průměru proměnlivého

Celkové náklady za měsíc květen získáme součtem dvou skutečných výdajů.

Průměrná cena zásob před 1. Výdajem: $5\,500 + 6\,000 + 62\,000 / 100 + 100 + 1000$
 $73\,500 / 1\,200 = 61,25$

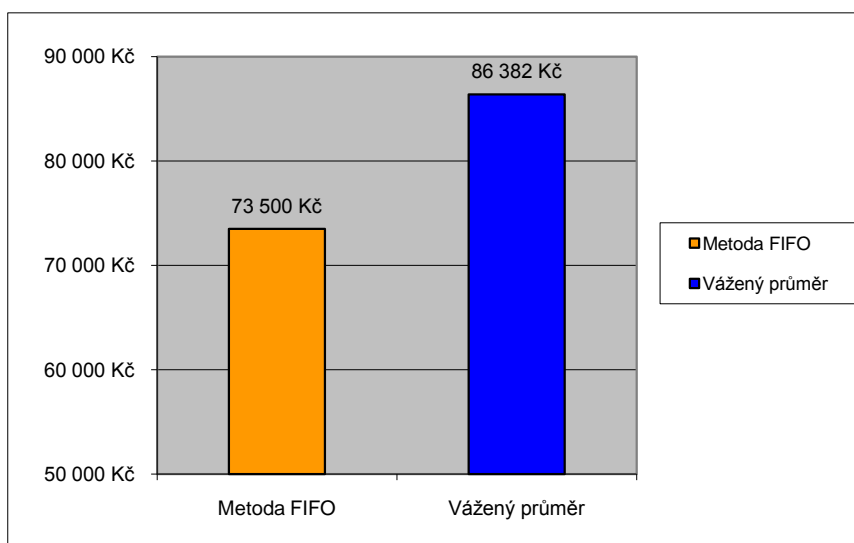
Výdej 8. 5. $61,25 \cdot 600 = 36\,750$ Kč

Průměrná cena zásob před 2. Výdajem: $73\,500 - 36\,750 + 31\,500 / 600 + 500$
 $68\,250 / 1\,100 = 62,04$

Výdej 11. 5. $62,04 \cdot 800 = 49\,632$ Kč

Výdej za květen $36\,750 + 49\,632 = 86\,382$ Kč

Stav k 31. 5. $105\,000 - 86\,382 = \mathbf{18\,618}$ Kč

(vlastní konstrukce)

Graf 2 – Srovnání nákladů zásob při různých metodách ocenění

V ZŠ a MŠ se účtování o materiálových zásobách týká převážně nákupu kancelářských a výtvarných potřeb, čistících prostředků, hraček. Spotřebu materiálu účtují způsobem B. ZŠ a MŠ není plátce DPH do pořizovací ceny vstupuje tedy celková fakturovaná cena.

Jedná se o menší subjekt a jak je uvedeno v kap. 3.2.1 při tomto způsobu účtování předpokládá účetní jednotka okamžitou spotřebu, až na konci účetního období přeúčtuje na účet 112 – Materiál na základě provedené inventarizace. Tato metoda je pro účetní jednotku nevýhodná, neboť v průběhu roku nezná skutečný stav zásob.

Závěr: Použitím rozdílných metod oceňování ovlivňuje výsledek hospodaření účetní jednotky, jak je vidět na grafu 2.

Krátkodobý finanční majetek - zahrnuje zejména peněžní prostředky v hotovosti, na bankovních účtech a ceniny (kolky, telefonní karty, poštovní známky). Účtování o krátkodobém finančním majetku se výrazně liší.

V účtové osnově pro podnikatele se nazývá „Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry“ a účtuje se zde o finančních prostředcích v hotovosti a na účtech, krátkodobých úvěrech a krátkodobých cenných papírech. Ve směrné účtové osnově pro územně samosprávné celky, příspěvkové organizace, státní fondy a organizační složky státu se účtová třída 2 nazývá „Vztahy ke státnímu rozpočtu, k rozpočtu organizačních složek státu, k rozpočtu územních samosprávných celků a rozpočtové a ostatní finanční účty“. Příspěvkové organizace vůbec nepoužívají účtové skupiny 20,21, o finančních prostředcích na účtech účtují v účtové skupině 24, o finančních prostředcích v hotovosti v účtové skupině 26.

Příklad 11 - Nejčastější využití účtů finančního majetku u s.r.o.

Firma Progips s.r.o. zřídila v roce 2008 k financování své podnikatelské činnosti bankovní účet u Komerční banky, jehož prostřednictvím uskutečňuje převážnou část transakcí souvisejících s podnikatelskou činností. Firma pracuje také pro soukromé osoby, proto také eviduje příjem a výdej hotovostí prostřednictvím pokladny. Finanční majetek je oceněn v českých korunách.

Č.	Text	Kč	MD	D
1	VBÚ – úhrada pohledávky (FV)	48 040	221	311
2	VBÚ – vyúčtování výběr hotovosti do pokladny	20 000	261	221
3	VBÚ – úhrada závazku (FP)	7 214	321	221
4	VBÚ – poplatek za vedení účtu	350	568	221
5	VBÚ – úrok z účtu	5	221	662
6	PPD – výběr hotovosti	20 000	211	261

(vlastní konstrukce)

Základní škola pro zajištění průkaznosti přidělování finančních prostředků k provozu školy eviduje finanční prostředky na 4 analytických účtech druhově rozdělených. První účet slouží ke krytí provozních nákladů, druhý eviduje dotace na mzdy od Pardubického kraje, třetí účet je zřízen k výběru poplatků za školní družinu a školní jídelnu a na hospodaření s těmito prostředky a poslední samostatný účet musí být zřízen na Fond kulturních a sociálních potřeb. Potom je také z obrátové předvahy zřejmé, z jakých položek se finanční majetek skládá.

Příklad 12 - Využití účtů finančního majetku v ZŠ

Č.	Text	MD	D
1	VBÚ Dotace ze státního rozpočtu na krytí provozních nákladů	241.1	374
2	VBÚ Dotace na mzdy z Pardubického kraje	241.2	348
3	PPD Vybráno školné z MŠ za měsíc únor	261	602
4	ID Vypořádání dotace k 31. 12. 2010 – nevyčerpano 3 000Kč	374	671
5	ID předpis vrácení nevyčerpaných prostředků v daném roce (3 000Kč)	374	347
6	VBÚ v následujícím roce odvod vratky 3 000Kč do státního rozpočtu	347	241.1
7	VBÚ Platba faktury za elektřinu	502	321

(vlastní konstrukce)

Mezi finanční majetek patří také ceniny. Ceniny jsou vždy oceněny nominální hodnotou. V této hodnotě se o ní účtuje. Pokud je připočítán (např. ke stravenkám) poplatek, tento patří přímo do provozních nákladů, nezvyšuje hodnotu stravenek. V obou organizacích účtují o spotřebě poštovních známek a to takto:

Příklad 13 – Účtování cenin podnikatelů

Č.	Text	Kč	MD	D
1	FAD – nákup cenin na fakturu	4 000	213	321
2	VBÚ – Úhrada faktury za nákup cenin	4 000	321	221
3	ID - spotřeba cenin	2 000	538	213

(vlastní konstrukce)

Příklad 14 – Účtování cenin v ZŠ

Č.	Text	Kč	MD	D
1.	FAD – nákup cenin na fakturu	4 000	263	321
2.	VBÚ – Úhrada faktury za nákup cenin	4 000	321	241
3.	ID - spotřeba cenin	2 000	518	263

(vlastní konstrukce)

Pohledávky a závazky

1. O pohledávkách a závazcích z obchodního styku účtují převážně shodně.
2. Rozvaha podnikatelských subjektů přesto obsahuje navíc některé položky účtové skupiny 35 a 36, které příspěvkové organizace nemají, např. Pohledávky a závazky ke společníkům, akcionářům a členům družstva, o pohledávkách z prodeje podniku nebo nájmu podniku a závazcích z koupě podniku.

Firma Progips s.r.o. eviduje pouze pohledávky z obchodního styku na účtu 311 – Odběratelé.

Jak je účtováno o pohledávkách v ZŠ ukazuje následující tabulka.

Příklad 15 - ZŠ a MŠ – účtování o pohledávkách z titulu nároku na dotace od zřizovatele

Č.	Text	Kč	MD	D
1	ID Dotace od zřizovatele ÚSC ke krytí provozu školy	760 000	348	384
2	Dotace přišla na bank. účet částečně	190 000	241,A	348
3	ID – časové rozlišení na čtvrtletí	190 000	384	672

(vlastní konstrukce)

Výši poskytnuté dotace schvaluje zastupitelstvo obce na 1 rok. O přijetí finančních prostředků na základě výpisu z běžného účtu. Čtvrtletně také časově rozlišuje tyto prostředky z důvodu správného vykazování stavu poskytnutých prostředků v účetních výkazech, které průběžně (čtvrtletně) předkládá zřizovateli. Význam správného ocenění finančního toku prostředků je pro základní školu zásadní. Tato oblast oceňování a účtování je specifická pro příspěvkové organizace a má vliv i na přidělování finančních prostředků na další období.

Kurzové rozdíly

Kurzový rozdíl ovlivňuje skutečnou výši ocenění pohledávek a závazků uváděných v rozvaze. V průběhu účetního období si může účetní jednotka zvolit, jaký bude používat kurz pro přepočtení cizí měny na českou. Ke konci rozvahového dne všechny své „cizoměnové“ závazky a pohledávky musí přepočítat aktuálním kurzem ČNB.

Příklad 16 – Kurzové rozdíly v průběhu účetního období

Společnost Progips s.r.o. vystavila fakturu za zboží 3. 8. 2009 v celkové výši 13 521 EUR splatné k 3. 11. 2009. Dne 15. 10. přijala fakturu od dodavatele se zdanitelným plněním 3. 10. 2009 v celkové výši 3 250 EUR splatnou 10. 12. 2009. Vystavená faktura byla uhrazena 15. 10. 2009 na běžný účet. Přijatou fakturu účetní jednotka uhradila 8. 12. 2009 z běžného účtu.

Účetní jednotka používá měsíční kurz České Národní Banky (ČNB) prvního dne měsíce. Kurz ČNB 1. 8. 2009 je 24 Kč, kurz ČNB 1. 10. 2009 24,51 Kč, kurz ČNB 1. 12. 2009 je 25,61 Kč.

Datum	Text	částka	Kurz	částka	účetový předpis	
		EUR		Kč	MD	D
3.8.	prodej zboží	13 521	24,00	324 504,00	311	604
15.10.	nákup zboží	3 250	24,51	79 657,50	504	321
15.10.	úhrada VF	13 521	24,51	331 399,71	221	311
	kurz. rozdíl			6 895,70	311	663
8.12.	úhrada FAP	3 250	25,61	83 232,50	321	221
	kurz. rozdíl			3 575,00	563	321

(vlastní konstrukce)

Na výše uvedeném příkladu je patrný vliv pohybu české koruny vůči cizím měnám.

Příklad 17 – Kurzové rozdíly k rozvahovému dni

Společnost Progips s.r.o. má v evidenci ke konci rozvahového dne pohledávky ve výši 700 EUR v Kč 17 895,50. Závazky jsou v celkové výši 2 900 EUR v Kč 75 197. Na běžném účtu je k 31. 12. 2010 zůstatek 2 680 EUR v účetní hodnotě 66 460 Kč.

Kurz ČNB k 31. 12. 2009 je stanoven na 25,06 Kč za 1 EUR

Postup přepočtu:

Pohledávky: $700 * 25,06 = 17\,542$ Kč

$17\,895,50 - 17\,542 = 353,50$ Kč

Pohledávka je nižší než při uskutečnění a proto se jedná o kurzovou ztrátu, kterou společnost zaúčtuje na vrub nákladů účetním předpisem 563/311 ve výši 353,50 Kč.

Závazky: $2\,900 / 25,06 = 75\,624$ Kč

$75\,191 - 75\,624 = -427$ Kč

Závazek je vyšší než při uskutečnění, proto se jedná o kurzovou ztrátu. Tato ztráta bude zaúčtována 563/321 427 Kč.

Běžný účet: $2\,680 * 25,06 = 67\,161$ Kč

$67\,161 - 66\,460 = 701$ Kč

Zůstatek na účtu je v české měně vyšší, proto se jedná o kurzový zisk, který bude zaúčtován účetním předpisem 563/221 v částce 701 Kč.

Vzhledem k účtování měsíčním kurzem dochází během účetního období k pohybu prostředků na běžném účtu nejen v cizí měně, ale i v českých korunách. Na příkladu jsou znázorněny možnosti, které skutečností je účetní jednotka Progips s.r.o. povinna v rámci správného ocenění majetku a závazků k 31. 12. 2010 zaúčtovat.

ZŠ a MŠ Mikulovice neúčtuje o kurzových rozdílech, protože u příspěvkových organizací se oceňování pohledávek a závazků v cizích měnách účtuje pouze pokud provozují hospodářskou činnost.

Ve zkoumaných organizacích byly zjištěny odlišnosti v oceňování majetku a závazků v účtové třídě 4.

Firma Progips s.r.o. eviduje v této třídě pouze základní jmění a tvorbu rezervní fond ze zisku, u příspěvkové organizace je tato třída důležitá, zejména účtová skupina 41 – Fondy účetní jednotky.

Příspěvková organizace vytváří tyto peněžní fondy

Rezervní fond slouží k dalšímu rozvoji činnosti, na překlenutí rozdílů mez výnosy a nákladů, k úhradě své ztráty za předchozí léta. Zřizovatel může dát příspěvkové organizaci souhlas, aby část svého rezervního fondu použila k posílení svého investičního fondu.

Fond odměn je tvořen ze zlepšeného hospodářského výsledku příspěvkové organizace, a to do výše jeho 80%. Tvorbu provádí příspěvkové organizace na základě schválení výše zlepšeného hospodářského výsledku zřizovatelem po skončení kalendářního roku. Z fondu odměn se hradí případné překročení prostředků na platy, jehož výše se zjišťuje podle zvláštního předpisu.

Fond reprodukce majetku, Investiční fond – účetní jednotka nevyužívá, eviduje pouze zůstatek účtu z minulých let.

FKSP je tvořen základním přidělem na vrub nákladů příspěvkové organizace, a to 1% z ročního objemu hrubých mezd. Příděl do FKSP – účtový předpis 527/412. O převodu finančních prostředků prostřednictvím účtu peníze na cestě se účtuje předpisem 263/241 a 243/261. V ZŠ tvoří pouze povinný FKSP přidělem z objemu hrubých mezd. Dle vnitřní účetní směrnice je FKSP využito na příspěvek na rekreaci zaměstnanců, na obědy, k zakoupení daru při významných životních nebo pracovních jubileích zaměstnanců, na vitamíny, z fondu je dále hrazen nákup permanentek na různé společenské sportovní akce. Čerpání fondu FKSP účtuje 412/602.

5. Daňový dopad účtování podnikatelských subjektů a neziskových organizací

Podnikatelské subjekty sledují všechny své příjmy a výdaje souhrnně. Vyčíslení základ daně není příliš složité. Obecně se jedná o rozdíl mezi celkovými příjmy a celkovými výdaji podnikatelského subjektu, upraveného o položky zvyšující základ daně a položky, které snižují základ daně.

Jiné je to u neziskových organizací, které nejsou založeny nebo zřízeny za účelem podnikání. Zde musíme rozlišit, zda jde o příjmy z hlavní činnosti nebo hospodářské činnosti. Úprava zdaňování hlavní činnosti je obsažena zejména v §18 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění. Předmětem daně jsou příjmy z činnosti vyplývajících z jejich poslání za podmínky, že náklady (výdaje) vynaložené podle tohoto zákona v souvislosti s prováděním těchto činností jsou nižší. Za činnosti, které jsou posláním těchto poplatníků, se považují takové, které jsou stanoveny zvláštními předpisy, statutem, stanovami, zřizovacími listinami a zakladatelskými listinami. Toto vymezení je pak podle mého názoru důležité pro další daňové posouzení této činnosti. Z pohledu příspěvkových organizací budou relevantní zejména údaje ve zřizovacích listinách, v nichž budou tyto činnosti vymezeny například odkazem na příslušný právní předpis, který danou oblast upravuje, anebo konkrétním vyjmenováním prováděných činností. Praxe může být poměrně různorodá a odlišná a může se lišit podle jednotlivých zřizovatelů.

Správné a vhodné vymezení hlavní činnosti je pro daňové účely mimořádně důležité a je třeba tomuto vymezení věnovat dostatečnou pozornost. Poplatník si tím může do budoucna ušetřit řadu problémů a nejasností při stanovení základu daně. U neziskových organizací ještě vymezení hlavní činnosti nestačí k výpočtu daňové povinnosti.

Neziskové organizace mohou uplatnit snížení základu daně upraveného o odčitatelnou položku o zvláštní odpočet, o 30 % (max. však o 1 000 000 Kč). Pokud by 30% ze základu daně činilo méně než 300 000 Kč, mohou uplatnit Kč 300 000 Kč, maximálně však do výše základu daně. Takto získané prostředky musí být použity ke krytí výdajů, které souvisejí s činnostmi, z nichž získané příjmy nejsou předmětem daně a to ve třech bezprostředně následujících letech, jak je uvedeno v § 20 odst. 7 ZDP.

6. Závěry a doporučení

Cílem bakalářské práce bylo objasnit metody oceňování jednotlivých položek aktiv a pasiv, porovnat způsob oceňování u podnikatelských subjektů a neziskových organizací. K naplnění těchto cílů bylo nutné prostudovat odbornou literaturu a získané poznatky aplikovat společně s praktickými zkušenostmi do jednotlivých kapitol této práce.

Práce nejprve co nejsrozumitelněji popisuje význam oceňování obecně, vysvětluje význam této činnosti v účetnictví podnikatelských subjektů. Pro téma oceňování majetku a závazků jsou důležité dva okamžiky, ke kterým se oceňování provádí. Jsou jimi okamžik uskutečnění účetního případu a konec rozvahového dne. Dále popisuje jednotlivé oceňovací základny důležité pro oceňování majetku a závazků. Jsou to pořizovací cena, reprodukční pořizovací cena, vlastní náklady, čistá realizační cena, jmenovitá hodnota a reálná hodnota. Tato část práce je doplněna o seznam právních předpisů, které tuto oblast upravují.

Další část práce je zaměřena na vlastní oceňování jednotlivých položek aktiv a pasiv v českém účetnictví. Toto téma je velice rozsáhlé. Nelze tedy brát tuto bakalářskou práci jako ucelený komplet obsahující veškeré informace o oceňování. Snahou bylo vysvětlit základní postupy při oceňování podle jednotlivých složek majetku závazků, jak jsou uvedeny v rozvaze.

Teoretické poznatky získané z předchozích kapitol aplikovat ve třetí části práce na praktických příkladech, které mohou pomoci problematiku oceňování více přiblížit.

Najdeme zde porovnání oceňovacích metod podnikatelských subjektů a neziskových organizací, jak bylo cílem této bakalářské práce.

Shoda byla nalezena v základních postupech účtování, neboť oba typy jednotek vycházejí při vedení účetnictví ze stejné základní právní normy – zákona o účetnictví. Shodně se oceňují pohledávky a závazky z titulu obchodně právních vztahů, krátkodobý finanční majetek.

Z příkladů, které jsou v této části práce názorně zpracovány, **byl zjištěn velký rozdíl** v účtování u podnikatelů a neziskových organizací vyplývající z rozdílného způsobu financování.

Oceňování majetku a závazků je složitější u neziskových organizací, některé otázky nejsou v zákonech jasně vyřešeny. Správně proto zaúčtovat takové účetní případy je poměrně složité. Jsou zde kladeny zvýšené požadavky na vedení účetnictví neziskových organizací.

Porovnáním položek rozvahy můžeme vidět, že vlastní zdroje krytí majetku u podnikatelů jsou tvořeny základním kapitálem, fondy a nerozděleným ziskem. U neziskových organizací tvoří vlastní zdroje financování majetkové fondy, peněžní fondy a výsledek hospodaření. Majetkové fondy vyjadřují skutečnosti, že příspěvkovým organizacím, byl majetek svěřen zřizovatelem a mají proto povinnost se o tento majetek starat a zajišťovat prostřednictvím financování jeho reprodukci. Tvorba peněžních fondů je vázána na tvorbu a použití výsledku hospodaření neziskové organizace. Použití rezervního fondu a fondu reprodukce musí neziskové organizace uvádět ve svém rozpočtu v souladu s rozpočtovými pravidly. Vlastní zdroje financování jsou různé u podnikatelů a příspěvkových organizací a proto není možné srovnávat postupy účtování o nich.

Účtování o majetku je u podnikatelů mnohem jednodušší. Příspěvkové organizace hospodaří s majetkem státu a veškerý majetek získaný svojí činností nabývají pro stát. Žádný majetek tedy nenabývají do svého výlučného vlastnictví. Musí jej sledovat odděleně od svého majetku v podrozvahové evidenci. Zjednodušení těchto postupů by mohla přinést jasnější právní úprava vlastnických vztahů k majetku.

Účetní jednotka může vybraným způsobem odepisování ovlivnit výsledek hospodaření, jak ukazují příklad v praktické části této práce. V praxi není ojedinělý ani způsob, kdy si společnosti usnadňují odepisování tím, že uplatňují účetní odpisy ve výši vypočtených daňových odpisů, tím ale snižují správnou vypovídací schopnost účetních výkazů.

U neziskových organizací se jen zřídka setkáváme s dlouhodobým finančním majetkem, opět je to dopad rozdílného způsobu financování účetních jednotek.

Příspěvková organizace neúčtuje o kurzových rozdílech, protože u příspěvkových organizací se oceňování pohledávek a závazků v cizích měnách účtuje pouze pokud provozují hospodářskou činnost.

Z poslední kapitoly zaměřené na porovnání daňového zatížení sledovaných subjektů, vyplývá, že neziskové organizace musí pro účely stanovení základu daně z příjmů právnických osob sledovat odděleně příjmy, které jsou předmětem daně a příjmy, které nejsou předmětem daně nebo jsou od daně osvobozeny. V žádném případě se nelze řídit pouze účetním výsledkem hospodaření, protože jak účetní výnosy, tak zejména účetní náklady nemusí být relevantní z daňového hlediska. Po zjištění základu daně mohou neziskové organizace uplatnit odčitatelnou položku ve výši třicet procent základu daně, přičemž je stanovena maximální a minimální hranice odpočtu, který však nesmí přesáhnout výši základu daně. Takto získané finanční prostředky však musí použít ke krytí nákladů souvisejících s hlavní činností, a to nejpozději ve třech následujících zdaňovacích obdobích.

Pokud by došlo k zjednodušení výpočtu daně z příjmů, mohlo by se podstatně zjednodušit i vedení účetnictví. Otázkou je, zda by se takovým krokem nezvýšila daň z příjmů těchto organizací. To by mohlo být kompenzováno zavedením vyššího odpočtu ze základu daně.

Podnikatelské subjekty podnikají na základě živnostenského oprávnění a veškeré činnosti, provozující na základě tohoto oprávnění podléhá daní z příjmu právnických osob, zde je právní úprava a postupy výpočtu jednodušší. Platí pro ně jednotná sazba daně z příjmů právnických osob.

Porovnáním bylo zjištěno, že použité způsoby ocenění majetku a závazků přímo ovlivňují výši vykazovaných aktiv a pasiv a má vliv na výši nákladů podniku i na velikost vykazovaného výsledku hospodaření. Složitosti účetních případů a metod oceňování jsou dány nejen vyhláškou a českými účetními standardy, ale spíše i jinými právními normami, které musí účetní jednotky také respektovat.

Práce porovnávala metody oceňování podnikatelských subjektů a příspěvkových organizací územně samosprávných celků, nejen v teoretické rovině, ale i ukázkou praktických příkladů. Tato tematika je velice rozsáhlá, proto byla práce zaměřena na ty položky rozvahy a výsledovky, které se v praxi nejvíce používají a u kterých se nejčastěji vyskytují nejasnosti, tak aby tuto tematiku objasnilo v souladu s cílem práce.

POUŽITÁ LITERATURA

Literatura:

1. BROKŠOVÁ, J. A KOLEKTIV. *Účetnictví II*. Praha : Institut svazu účetních, a. s., 2004. 547 s. ISBN 80-86716-08-2.
2. BŘEZINOVÁ, H., MUNZAR, V. *Účetnictví I*. Praha : Institut svazu účetních, a. s., 2006. 494 s. ISBN 80-86716-29-5.
3. DOLEŽAL, J a kol. *Finanční účetnictví*. Praha : GRADA, 2004. s 301. 80-85623-10-2
4. FIREŠ, B., ZELENKA, V. *Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví*. 2.rozš.vyd. Praha : Management Press, 1997. 175 s. ISBN 80-85943-24-7.
5. FIŠEROVÁ, E.. A KOLEKTIV. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2009*. XVIII. Vyd. Praha : Nakladatelství ANAG, 2009. 440 s. ISBN 978-80-7273-522-1.
6. KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 18 vyd. Praha : Polygon, 2008. 440 s. ISBN 978-80-7273-152-7.
7. MAŘÍK, M. a kol. *Metody oceňování podniku: proces ocenění, základní metody a postupy*. 2.vyd. Praha : Ekopress, 2007. 492 s. ISBN 978-80-86929-32-3
8. MERITUM. *Účetnictví podnikatelů 2008*. 1 vyd. Praha : ASPI, 2008. 630 s. ISBN 978-80-7357-336-2.
9. SVOBODOVÁ J. a kol. *Účtová osnova, České účetní standardy pro některé vybrané účetní jednotky*. Olomouc : ANAG, 2010. 439 s. ISBN 978-80-7263-594-8.
10. VALOUCH, P. *Účetní a daňové odpisy 2009*. 1.vyd. Praha : Grada, 2009. 136 s. ISBN 978-80-247-2825-4.
11. VALOUCH, P., SEDLÁČEK, J. *Účetnictví a daně*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2006. 155 s. ISBN 80-210-3926-4.

Ostatní zdroje

1. CARDOVÁ, Z., Oceňování majetku a závazků. Účetnictví v praxi 5/2010. Praha : Wolters Kluwer ČR a.s. 2010. s. 35. ISSN 1211-7307.
2. Česko. Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku.in *Sbírka zákonů*. 1997, částka 54, s. 2868-2896.
3. Česko. Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. *Sbírka zákonů*. 2004, částka 78, s. 4946-5024.
4. Česko. Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví , ve znění pozdějších předpisů pro vybrané účetní jednotky.in *Sbírka zákonů*. 2009, částka 133, s. 6854-6886.
5. Česko. Vyhláška č. 500/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.in *Sbírka zákonů*. 2002, částka 174, s. 9690-9721.
6. Česko. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.in *Sbírka zákonů*. 1991, částka 98, s. 2474-2565.
7. Česko. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.in *Sbírka zákonů*. 1992, částka 117, s. 3473-3491.
8. Česko. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.in *Sbírka zákonů*. 1991, částka 107, s. 2802-2810.
9. DĚRGL, M., Komponentní odepisování. Účetnictví v praxi 4/2010. Praha : Wolters Kluwer ČR a.s. 2010. s 13. ISSN 1211-7307.
10. České účetní standardy pro podnikatele č. 001-023.
11. Rozvaha. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, [cit. 2010-05-04]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Rozvaha>>.

Seznam zkratek

- ČNB – Česká národní banka
ČÚS – České účetní standardy
DDHM – drobný dlouhodobý hmotný majetek
DNM – dlouhodobý nehmotný majetek
DHM – dlouhodobý hmotný majetek
DFM – dlouhodobý finanční majetek
FP – faktura přijatá (dodavatelská)
FV – faktura vydaná (odběratelská)
ID – interní doklad
PPD – příjmový pokladní doklad
ÚJ – účetní jednotka
ÚSC – územně samosprávné celky
VBÚ – výpis z běžného účtu
ZoÚ – Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
ZPD – Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty
ZŠ – Základní škola a Mateřská škola Mikulovice

Seznam tabulek

- Tabulka 1 – Základní struktura rozvahy podnikatelů.....34
Tabulka 2 – Základní struktura rozvahy pro příspěvkové organizace.....35

Seznam příkladů

Příklad 1– Pořízení dlouhodobého hmotného majetku podnikatelů	36
Příklad 2 – Pořízení dlouhodobého majetku v příspěvkových organizacích	36
Příklad 3 – Vytvoření DHM vlastní činností obou typů subjektů.....	37
Příklad 4 – Pořízení dlouhodobého majetku u s.r.o	37
Příklad 5 – Podrozvahová evidence dlouhodobého majetku v ZŠ	38
Příklad 6 – Účetní odpisy užitkového automobilu.....	38
Příklad 7 – Daňové odpisy DHM – rovnoměrné	39
Příklad 8 – Daňové odpisy DHM – zrychlené	39
Příklad 9 – Účtování materiálu u podnikatelských subjektů	41
Příklad 10 – Pohyb zásob na skladu materiálu	41
Příklad 11 – Nejčastější využití účtů finančního majetku u s.r.o.	44
Příklad 12 – Využití účtů finančního majetku v ZŠ	44
Příklad 13 – Účtování cenin podnikatelů	45
Příklad 14 – Účtování cenin v ZŠ	45
Příklad 15 – ZŠ a MŠ účtování o pohledávkách z titulu nároku na dotace od zřizovatele	45
Příklad 16 – Kurzové rozdíly v průběhu účetního období	46
Příklad 17 – Kurzové rozdíly k rozvahovému dni	47

Seznam schémat

Schéma 1 – Rozdělení cenotvorných položek pořizovací ceny zásob	26
---	----

Seznam grafů

Graf 1 – Porovnání odpisů	40
Graf 2 – Srovnání nákladů zásob při různých metodách ocenění	42